

Édes Anyanyelvünk

SZÖVETSÉGI
MELLÉKLET

ANYANYELVÁPOLÓK SZÖVETSÉGE, 2002. OKTÓBER

Megelevenedik egy szobor

A kor, melyben Kazinczy alkotott, a magyar történelem és kultúra drámai korszaka, benne az alkotók többsége tragikus sorsú, magányos óriás, legtöbbjük csak az utókor fedezte fel igazán, s a róluk kialakult kép ma is folytonos mozgásban, változásban van.

Elsőként a számomra oly kedves Csokonai kettős arca jut eszembe: az egyrészt minden konvenciót tagadó „vidám természetű poeta”, a magát korán megmutató költőzseni, ki társai között méltán nyerte el sokhúró költészetével a Cimbalom becenevet, másrészt azonban fülembe csengenek a lélek halhatatlanságának kérdésével vívódó, szerelmi és anyagi nélkülözésektől megroppant lírátor keserű iróniát tükröző szavai: „*Az is bolond, aki poétává lesz Magyarországon.*” Kortársai nem értékelték, éppen Kazinczy írta róla, hogy „*az ő versei rettenetes mázolások.*” Aztán felöltik Berzsenyi, a somogyi birtokra szorult, szellemi társakat nélkülöző „niklai remete” képe, ki nappal végezte a maga földbirtokosi teendőit, éjszaka azonban „*kanóca pislogó lángjai*” fölé hajolva egy „*szébb lelki világ szent óráit*” élte, hívén abban, hogy Camoena, a költészet éteri műsája a „*vadon tájékat*”, „*kiderült virányá*” varázsolja. Kazinczy nagyra értékelte ódait (ma inkább elégiáiban gyönyörködünk), leveleiben hasznos tanácsokkal látta el. Berzsenyiről már a következő, romantikus nemzedék költője, Kölcsey mondja ki szigorú ítéletét, mely Berzsenyit arra készíti, hogy többé ne írjon verseket... S itt van az ifjúkorában tragikus körülmények között elhunyt Kármán József, kinek eredetiségigénye korszerűbb volt Kazinczy fordításesszményénél, s kinek szentimentális naplóregénye, a *Fanni hagyományai* a magyar lélektan regény első példájává válik. De felidézhetjük a hosszú időre méltatlanul feledett, ma újra reneszánszát élő Édes Gergelyt, e szegény sorsú, hányattott életű lelkeszt, kinek tűzvész pusztította el mindenét, s hét gyermeke közül csak három maradt életben. Kortársai elismerésből nem sok jutott neki, sőt 1803 után kötete sem jelent meg, mégis folyamatosan dolgozott egész életében. Lelkes híve volt Kazinczy-nak, ragaszkodása azonban nem talált viszonzásra: a kor irodalmi vezére arra biztatta, hogy égesse el munkáinak háromnegyedét. Hívei, Kölcsey és Szemere ugyancsak kigúnyolták a Mondolatra írt Feleletükben.

Mindegyikük közel áll hozzám, s bevallom, Kazinczyt diákkoromban hozzájuk képest csak élettelen szellemóriásnak láttam – hasonlóan a mögöttem álló szoborhoz –, kemény, kérlelhetetlenül szigorú ítésznek, akiből hiányzik minden emberi vonás. Elfogadtam, de idegen volt tőlem a „Jót s jót...” didaktikusnak tűnő morálja, a *Tövisék és virágok* darabjai inkább tüntek művirágoknak, mint élő növényeknek. Egy szellemi pályaképet azonban soha nem lehet úgy felvázolni, hogy elszigeteljük az adott íróttól a kortól, melyben élt, tanult és alkotott.

A kor, melyben Kazinczy számára fellépni morális parancs volt, irodalmi, nyelvi művelődésünknek elmaradott, kiforratlan, ám nagy lehetőségeket magában rejtő időszaka, melynek legjobb jellemzését maga Kazinczy adja 1793-ban, Kis Jánoshoz írott levelében: „*Készületlen minden: lexikonunk [= szókincsünk] szűk, szegény, grammatikánk habzó, hiányos, stílusztikánk feszes, ügyetlen, s ami minden-nél bajosabb, mi magunk, írók és olvasók készületlenek vagyunk, s egészen készületlenek. Nincsenek nyomtatóink, nincsenek könyvtárosaink, könyveinket csak az írók olvassák, bennünket gátol minden,*

semmi sem segít.” Más helyütt pedig így szól: „*Én láttam, hogy a felkeltés, megrázás által kell életre hozni az alvókat, s költöttem, ráztam. A vetett mag bizonyosan felelni fog, s akkor nevem áldásban leszen, üldözzenek, bántsanak, az mind semmi.*” Mintha csak előre megsejtette volna az életét végigkísérő tragédiák sorozatát, az általa számolt 2387 napnyi (hat és fél esztendei) várfogságot a kufsteini és munkácsi börtönben, az alkatahoz oly méltatlan családi pereskedéseket s az irodalmi csatákat, melyek közül a legnevezetesebb és számára legfájdóbb az Iliász- és az Arkádia-pör. A félelem olyannyira rányomta bélyegét Kazinczy életére, hogy mikor Fazekas Mihály *Lúdas Matyiját* Bécsben név nélkül és Fazekas tudta nélkül megjelentetik, s Kazinczy-nak egy példányát elküldik Széphalomra, ő azt ellene irányuló pamfletnek érzi, magát a háromszor megvert Döbrögi helyébe képzelvén. „*Mégsem volna helyes – írja Kenyeres Zoltán –, ha a műzsák iránt rajongó széplélek közkeletű képét egyszerűen félretolnánk, és a félelem diagnózisával helyettesítenénk...* A teljes képhez hozzátartozik a biedermeier polgár, aki eldicsekszik avval, milyen házias a felesége, aki gyermekeit az ajtófélfához állítja, fejük fölött pennával vonalat húz..., aki kertjében maga ülteti fáit..., aki nemcsak itései véleményével traktálja levelezőtársait, hanem betegségek kúrálására alkalmas házi szereiről is beszámol... Így teljes Kazinczy arcképe. Az irodalomért rajongó esztéta mellett ott áll a titkosrendőrségtől megfélemlített, börtön sújtotta és mégis töretlenül dolgozó író, az aggodalmak közt élő mellett ott áll a családjáért csendes, boldog derűvel munkálkodó férj és apa, az apa és férj mellett ott áll a széptevő, szerelemre lobbanó, még hajlott korában is vonzó férfi...” S hogy miképpen látja ő maga mindezt, tanúskodjanak erről egy 1822-es, Guzmics Izidorhoz címzett levelének pályán végigtekintő, életútját összefoglaló szavai: „*S mi is az én egész érdemem, melyet te is nagyon nevezel? Én egész életemet nehéz munkában tölttem, s mely kevés az, amit tevék...? ... Tizenöt esztendősen koromban vesztvén el atyámat, meg valék fosztva vezetőmtől... 2387 napom vesze el minden haszon nélkül. Egyedül házasságom elsőb esztendei folytak óhajtásom szerint. Angyali lelki feleségem általvette a ház gondjait, s engem vagy íróasztalom vagy az ő karjai közt lehet látni. Mit tehetek vala akkor, ha Tudományos Gyűjtemény, ha Hébe és Auróra ingerlette volna lelkemet! Hét gyermekeim nevelése, s egy igazságos per, melyet sógorom gyűlöletes mesterségek által tartóztat, s a nehéz idők lelkemet leverik, mert én 7 gyermek atyja, s 7 gyermek egyike vagyok. Ha ki mindezeket tudja, kénytelen lesz megvallani, hogy sokat nem tettem, de ez a kevés, ily kedvetlen körülmények közt, hősi erőlködés volt.*”

Így elevenedik meg a szobor, hiszen valóban hősi erőlködés tevékenykedni, létezni egy ügyért, s közben tisztában lenni azzal, hogy annak diadala csak egy későbbi korban következik be. Tudjuk, „a magyar Weimart” teremtető széphalmi mester legtöbb kezdeményezése, nyelvi és stílusreformja csak a romantika korában teljesedik ki, s hat sugárzóban máig. Már Kölcsey is így értékelte Kazinczy szerepét: „*Szellem vala ő, mely a tespedő egészet oly sokáig csaknem egyedül eleveníté, s lépcső, melyen egykorú magasbra hághassanak, s a szerencsésebb maradék tetőre juthasson...*” Kazinczyra nézve is találonak tarthatjuk Tandori Dezső gondolatát: „*Vannak korszakok, mikor a töredékesség az út..., a teljességet csak a kontárok akarják megcsinálni.*”

A Kazinczy-verseny megnyitóján, 2002. április 26-án elhangzott beszéd.

H. Ujlaki Csilla

A XXI. Kazinczy Anyanyelvi Tábor (2002. augusztus 19–24.)

Hérics Lajosné és Wacha Imre tavalyi leköszönése után az idén első alkalommal a vendéglátó gimnázium tanára, Szívósné Vásárhelyi Zsuzsanna és az egri Dobó István Gimnáziumból érkezett Batári Antal tanár úr közösen szervezte meg és vezette a XXI. Kazinczy Anyanyelvi Tábor. Sajnos az árvíz miatt néhányan nem tudtak eljönni, de így is több mint 50 magyarországi, felvidéki, erdélyi és vajdasági középiskolás diák és két határon túli kísérő szaktanár vett részt a programokon.

Mivel én voltam a tábor egyetlen kazinczy, sőt egyetlen győri tagja, kezdetben senkit nem ismertem, de éppen ennek köszönhetően engem hamarosan mindenki megismert. Ebben szerepe volt a valóban személyesre sikerült ismerkedési estnek. Itt tényleg nem „sablonközvegeket”, hanem igazán fontos és egyéni dolgokat mondtunk el magunkról.

Persze az ismerkedés mellett elsősorban tanulni jöttünk. Akár a tábor jelszavának is tekinthetjük Péchy Blanka megállapítását: „Jól beszélni nehéz, de megtanulható.” Az itt töltött napok alatt sok színvonalas, néha kicsit farsztó előadáson vettünk részt. Ezeket olyan nagy tudású embereknek köszönhetjük, mint Deme László professzor, Wacha Imre főiskolai docens, Kerekes Barnabás Kazinczy-díjas tanár, Vadász Anna Péchy Blanka-díjas tanár, Karsainé Horváth Klára Kazinczy-díjas tanár, Grábics Júlia Z. Szabó-díjas tanár, Eöry Vilma tudományos kutató és természetesen a táborvezetők. Ők gondoskodtak arról, hogy ne töltsük a délelőtti órákat haszontalanul. Az előadások főleg a szövegtervezéshez kötődtek, foglalkoztunk például a szöveg természetével, szerkezetével és a szövegelemzéssel. A témák között szerepelt még a kommunikáció, a retorika és a beszédtechnika is. Számomra az egyik legérdekesebb az intertextualitás volt, a különböző szövegek közti összefüggések vizsgálata. Itt Ady Endre A magyar Messiások és Kovács András Ferenc Új magyar messiások című versét hasonlítottuk össze.

Az előadások, az elmélet mellett nem maradt el a gyakorlat sem. Megtanultuk a „Beszélni nehéz!” rádióműsor jelölésrendszerét, átismételtük a legfontosabb helyesírási szabályokat, és szövegalkotási, illetve szövegolvasási gyakorlaton is részt vettünk.

De a tábor természetesen nem csak ezekről szólt. Legalább ennyire színesek voltak a kísérő programok is. A városnéző sétán Szűts László tanár úr szórakoztatta a társaságot anekdotáival. Furcsa módon még nekem, a győri lakosnak is tudott a városról újat mondani.

A legnépszerűbb programnak a Kakuk János által vezetett táncbázis bizonyult. A kezdeti csekélyke lelkesedés ellenére végül mindenki igen jól érezte magát, és másnap kellemes izomlázalattal ébredt. A tudatlanok szembesülhettek vele: az ugrós tánc bizony farsztó, a verbunk pedig nehéz!

Az utolsó napon házi versenyekre került sor, a „kis Kazinczy”, illetve a „kis Édes anyanyelvünk” versenyekre. (A tábor elsősorban ezekre készült fel.) Tanáraink a díjak mellett sok dicséretet és építő jellegű kritikát is kiosztottak. Aztán, sajnos, az utolsó este is eljött. A búcsúesten mindenki előadhatott valamilyen produkciót, így nagyon szép szavakat, saját verseket hallhattunk, sőt megismerhettük a német nyelv szépségeit is. Persze sokat énekeltünk még, gyönyörű gitárszóra. Végül Bardi András rádióbemondó rendkívül szórakoztató metakommunikációs játékaival zártuk a tábor. A körülményekre nem volt panasz, az iskola menzáját mindenki dicsérte.

Idén először vettem részt a táborban, de remélem, nem utoljára. Azt hiszem, mindnyájan (a táborvezetőket is beleértve) rengeteg tudással, tapasztalattal és persze élménnyel lettünk gazdagabbak. Köszönjük az előadó tanároknak és a táborvezetőknek ezt az igazán szép és tartalmas hetet!

Dömötör Andrea
(Kazinczy Gimnázium, Győr)

Csodabogarak Csongrádon, avagy emlékképek a 10. ifjúsági táborból

Nyáron a diákok mindenféle táborokat választanak, hogy ki kapcsolódjanak a farsztó tanév után; foglalkoznak idegen nyelvekkel, sporttal, természettel. Én anyanyelvi táborba jelentkeztem. Valahányszor ezt elárultam egy-egy ismerősömnek, furcsálkodva néztek rám. Megőrültem? Nyáron is tanulni, „nyelvtanozni”, humortalan, komolykodó emberekkel tölteni a drága időt? A körülöttem élők megnyilvánulásaiból is látszik: ma nem divat nyelvápolással, nyelvműveléssel foglalkozni. Talán eloszlatom a kételyeket rövid élménybeszámolómmal, s az idegenkedők is megértik, miért volt jó Csongrádon.

Ha a hét szakmai részét nézzük, már az előadók névsora biztosíték volt a kiváló programra. Deme László professzor úr a nyitónapon tartott előadásában röviden áttekintette a nyelvművelés történetét, az Anyanyelvápolók Szövetsége létrejöttének előzményeit. Másnap a Himnusz és a Szózat üzeneteiről szólt, nagyon hasznosnak tartottuk, hogy beszélt a Vörösmarty-mű helyes hangsúlyozásáról is. Sokunk csodálatát vívta ki Wacha Imre tanár úr, aki az Ady ravatalánál elmondott Móricz-beszédet elemezte, de még jobban megérintette a lelkiünket, amikor önmagáról beszélt és azokról az életről, amelyek egész életén át kapaszkodót jelentettek számára. Kovács Dániel tanár úrtól számos fontos ismeretet szerezhetünk az „Édes anyanyelvünk” versennyel kapcsolatban, több táborozó is hálásan gondolhat vissza rá az őszi megméretéseken. Grétsy László tanár úrral most is emlékezetesen jól játszhattak a táborlakók, hagyományos és újfajta anyanyelvi játékoknak egész sorával érkezett hozzánk.

Én először voltam Csongrádon, de nagyon sok „táborviselt” már korábban jelezte: az egyik csúcspont Bardi András rádióbemondó foglalkozása. Kb. négy órát játszottunk, énekeltünk vele és Forgács Róbert tanár úrral. A helyzetgyakorlatok, játékok idejére ugyanis „megosztottak” a csoporton, így több idő és élmény jutott egy-egy táborlakóra. Sajnálhatja, aki nem volt ott! Különlegesen voltak azok az előadások, amelyeket az ifjúsági vezetőség tagjai tartottak: Brézai Zoltán a sportnyelvről, Benkő Péter a tipográfiáról, Khauth György a nyelv bűneiről, Komári Ágnes egy elgondolkodtató élményéről. Mivel az Anyanyelvápolók Szövetségének táborában voltunk, jó, hogy az eddigieknél is többet tudtunk meg a szervezetről és az ifjúsági tagozatról, sok tanácsot kaptunk Kerekes Barnabás tanár úrtól a beszéd- és magatartás-kultúra dolgában, s hallhattunk tőle a Beszélni nehéz! műsoráról is mozgalmáról is.

Az eddig leírtakon kívül vajon mi lehet a „csongrádizmus” titka? Miért lehet, hogy a valamikori táborozók közül sokan visszalátogattak a „tizedikre”. Aztán rájöttünk: itt nyugalom van, békesség. Senki nem bántja a másikat. S hogy sokat beszélgethünk, közben nem torkolnak le, nem tesznek megjegyzéseket, nem gúnyolódnak. Olyan kérdésekről is nyíltan szót válthatunk egymás között, amelyek felvetéséért máshol csipkelődés jár. A táborban hasonló gondolkodású fiatalokkal folytathattunk éjszakába nyúló eszmecsereket. Jó volt, hogy anyanyelvápolóként nem kell csodabogaraknak tartani magunkat. Olyan értékek uralták a tábor, amelyek sokfelé kiveszben vannak: türelem, szeretet, odafigyelés, adni és kapni tudás. Nem telt el úgy nap, hogy Fábiánné dr. Szenczi Ibolya tanárnő, csodálatos házigazdánk ne lepett volna meg minket valami „csekélységgel” (ahogy ő nevezte az ajándékokat). Példáját adta annak, hogy hivatkozás nélkül, végtelen természetességgel hogyan lehet szolgálni egy ügyet. Minden rezdüléséből éreztük, azt szeretné, ha jól éreznénk magunkat.

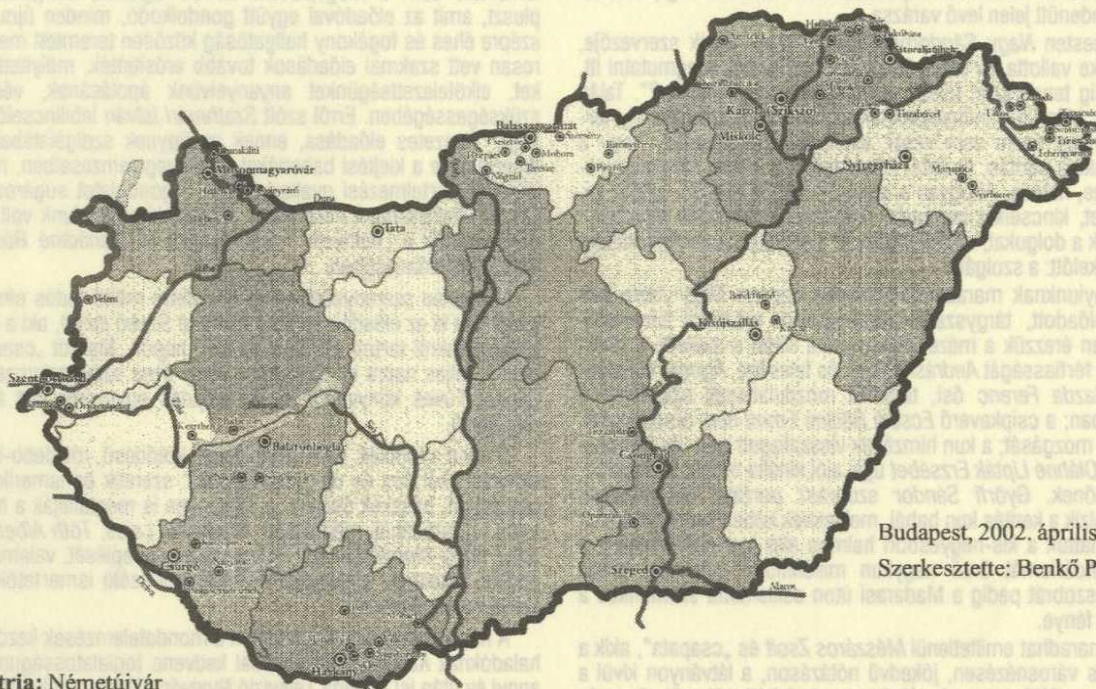
A záró fórumon mindenki elmondhatta a véleményét az együtt töltött napokról. A tábor okkal dicsérő szavak mellett sokan kiemelték: jó barátságok szövődtek, tartalmas emberi kapcsolatok jöttek létre Csongrádon. Néhány táborlakótól így búcsúztam el: majd írok. És ez – már akkor tudtam – nem csak üres ígért.

Szabó Kornélia

A „Beszélni nehéz!”-körvezetői táborok helyszínei

Lapunk az elmúlt másfél évtizedben rendszeresen beszámolt a Beszélni nehéz! körök vezetőinek nyári szakmai táborairól. Úgy véljük, tanulságos közzétennünk, hogy a résztvevők (többségükben magyartanárok) a kb. 150 előadás, foglalkozás adta tudáson, tapasztalaton kívül 15 év alatt hazánkban és a Kárpát-medencének hány településével ismerkedhettek meg, a magyar történelemnek, irodalom- és művelődéstörténetnek hány helyén fordulhattak meg a családi hangulatú továbbképzések jóvoltából. Sok-sok egyéb ok mellett ezért is érdemes hozzánk tartozni!

Forgács Róbert – Kerekes Barnabás

Budapest, 2002. április 17.

Szerkesztette: Benkő Péter Tamás

Ausztia: Nemetújvár

Erdély: Szatmárnémeti, Nagymajtény, Kaplony, Érmindszent, Tasnád, Szödemezer, Nagykároly, Erdőd, Szilágysomlyó, Kraszna, Csucs, Bánffyhyunad, Kőrösfő, Kolozsvár, Torda, Tordai-hasadék, Torockó, Nagyenyed, Marosvásárhely, Szováta, Korond, Székelyudvarhely, Farkaslaka, Szejkefürdő, Sepsiszentgyörgy, Zágón, Csomakörös, Gelence, Kézdivásárhely, Kőkös

Jugoszlávia: Zombor, Szabadka, Bácskatopolya

Szlovákia: Pozsony, Dévény, Kassa, Krasznahorka, Betlér, Rozsnyó, Borsi, Szklabonya, Alsósztrégova, Losonc, Fülek

Szlovénia: Lendva

Nyelvművelés, nyelvápolás a Balatonnál

Balatonbogláron az idén 11. alkalommal rendezték meg a Péchy Blankáról elnevezett anyanyelvi tábor. Az ország minden tájáról, sőt a határon túlról is érkeztek 6–7–8. osztályos gyerekek, többek között Bólyból, Mosonmagyaróvárról, Debrecenből, Sepsiszentgyörgyről, Sátorajújhelyről, Csurgóról, Rádról, Vácról, Mikóházáról, Monorról, Budapestről.

Táborvezetőnk, *Fejes Lajosné Angéla néni* ismét érdekes, eseménydús, szórakoztató programokat szervezett egész hétre. (Az „ismét” magyarázata: tavaly is táborozhattunk Bogláron.) Délelőtti nyelvi helyesírási, kiejtési, illetve feladatokat oldottunk meg, délutánként kirándultunk, nagyokat fürdőztünk.

Meglepetésünkre az első napok egyikén a boglári szakkörösök előadásában láthattuk a János vitét, amit Angéla néni tanított be nekik. Érdekes meglátásként egy mai életképbe ültetve elevenedett meg János és Iluska igaz szerelme.

Izélőtől az érdekes szakmai és szabaddíós programokból, a napok rendjét követve: hétfőn kóppal átkeltünk Tihanyba, ahol megnéztük az apátságot, láttuk a híres Alapítólevelet, és egy kellemes délutánt töltöttünk el az ősi, hangulatos városban. Még ezen a napon megtartottuk a hagyományos vers- és prózamondó versenyt. Este azok, akiknek volt hozzá kedvük és erejük, felsétálhattak a szépen kivilágított boglári Gömbklámba.

Másnap délelőtti *Eőry Vilma* tanárnő előadása a kételkedőket is meggyőzte arról, hogy érdemes olvasni. Ehhez Illyés Gyula Az irodalom értelme című művét hívta segítségül.

Délután ellátogattunk Kisberénybe, „Koppány földjére”, ahol néhány lelkes fiatal oszmagyar szállást épített. A kétórás vezetés során megismerkedhettünk elődeink szokásaival, mindennapaival, harcászati

módjukkal. Mi magunk is kipróbálhattuk az íjászatot és a lovaglást. A nap fénypontja a kemencében sült langalló megkóstolása volt. Amint a nevéből is sejthető, ez a lepényféle a mai lángos ősi formája. Fokhagymával és tejföllel, melegen fogyasztottuk.

Csütörtökön egy kis műsorral vártuk két előadónkat, *Deme László* professzor urat és *Kerekes Barnabás* tanár urat. Deme professzor úr példamondatokkal szemléltette a rossz hangsúlyozásból adódó, néha már mulatságos hibákat. Kerekes tanár úr pedig a magatartás- és beszédkultúra összefüggéseiről és fontosságáról beszélt.

Pénteken a tábor során megtartott versenyek eredményhirdetése következett. Ezeken a megmérettetéseken nem voltak vesztesek, mindenki kapott jutalmat egész heti munkájáért. Délután – mintegy közös ajándékként – jött értünk a MIMOKA, egy több kocsis gumikerekű kisvonat, amivel Balatonlellén keresztül a Kis-hegyre kirándulhattunk. Innen gyönyörű kilátás nyílt a Balatonra és környékére.

Szombaton hajókirándulás és *Karsainé Horváth Klára* tanárnő előadása színesítette a hét eseménysorát. Ekkorra a különböző helyekről összegyűlt kis csapatunk már nagyon jól összeszokott, nem bántuk volna, ha még egy kicsit együtt maradhatunk. Sok jó barátot és levelezőtársat szereztünk, akikkel remélhetőleg később is találkozunk még.

Köszönjük a szervezés mindenre kiterjedő, fáradságos munkáját tanárainknak, akik megértőek és segítőkészek voltak az egész hét folyamán.

Az egyik délután – *Nagy Sándorné Ica néni* jóvoltából – meghallgattunk kazettáról néhány verset *Péchy Blanka* művésznő tolmácsolásában, majd gondolatait az anyanyelvről. Utolsó mondatával fejezzük be tábori beszámolóinkat: „Folytassátok!”.

Gulyás Ildikó, Pálóczy Enikő

A Beszélni nehéz!-körvezetők 16. tanácskozása Karcagon

A hegyek szabdalta tájhoz szokott szemnek döbbenetes élmény a sík pusztá fölé boruló, szikrázóan kék és hatalmas égbolt látványa. Ez a meghatározó benyomás – számos asszociációval kiegészülve – feltehetően mindannyiunkat mélyen megérintett, hiszen a hallott, látott élményekben, majd a soha abba nem hagyott, csak meg-megszakított beszélgetésekben minduntalan jelen volt a kunsági táj és ember különös és kölcsönös kapcsolatának szavakkal alig jellemezhető, de mindenütt jelen levő varázsa.

A búcsúesten *Nagy Sándorné Ilonka* a tábor egyik szervezője, motorja, lelke vallotta be kétélyét: „Vajon mit tudunk megmutatni itt, ebben az alig tengerszint feletti pusztaságban, az Alföldön?” Talán ekkorra már kiderült mindnyájunknak az, ami az ő számára oly természetes, hogy észre sem veszi: azt tudták megmutatni, hogy a pusztá és lakója puritán, őszinte, kendőzetlen, s ebben rejlik nagysága, szépsége, hatása. Ahogyan a tábor 54 lakóját fogadó, ellátó, saját értékeit, kincseit bemutató emberek természetes egyszerűséggel tették a dolgukat, abból sugárzott a szeretet, a nemes öntudat és mindenekelőtt: a szolgálat.

Mindannyiunknak maradandó élménye *Szerepi Nagy Attila* ízes tájnyelven előadott, tárgyyszeretetről tanúskodó múzeumi ismertetője; orrunkban éreztük a mézeskalács puha illatát s mellette a faforgács fanyar férfiaságát *Andrási Mihály* és felesége, *Ágnes* műhelyéből; *Kun Gazda Ferenc* ősi, teremtő mozdulatainak szépségét a fazekasházban; a csipkeverő *Ecsedi Béláné Emmi* néni orsóinak boszorkányos mozgását; a kun himzések visszafogott szín- és formavilágát, mely *Oláhné Lipták Erzsébet* ujjai alól kínálta magát a megpihenő szemlélőnek. *Győrfi Sándor* szobrász portáját és műhelyét messziről jelzik a kerítés kun babái, melyeknek kőbe vésott változatait megcsodálhattuk a kis-hegyesbőri halmon álló kun emlékhelyen; a kunok legendáriumát őrző nagykun millenniumi emlékmű kettős bronz lovasszobrát pedig a Madarasi úton csillantotta szemünkbe a lemenő nap fénye.

S nem maradhat említetlenül *Mészáros Zsolt* és „csapata”, akik a lovas kocsis városnézésen, jókedvű nótázáson, a látványon kívül a mindennapos ellátás nem oly látványos, de feltétlenül szükséges és alapvető feladatát magától értetődően és nagyvonalúan ellátták. Meg a sok-sok, név szerint nem is említett segítő, akiknek jelenlétét, aktív közreműködését minden táborlakó érezhette és élvezhette, *Kerekes József* tárogatós köszöntőjétől kezdve az ünnepélyes megnyitón, *Juhász Zsádoni Erzsébet* gimnáziumi igazgatónő vasútállomásra fuvarozó készségességéig elutazásunkkor.

„Alázat és szolgálat” – e két kulcsszó summázta a Beszélni nehéz!-körvezetők 16. táborának lényegét *Kerekes Barnabás* értékelő, összefoglaló gondolataiban 2002. július 5-én. Milyen szolgálatról, milyen alázatról szólt ez a – naptári szempontból – szűk egy hét, amely sokunknak nem egyszerűen egy hét az ötvenkettő közül, hanem az az ünnepnap-sorozat, amelyre egész évben készülünk (előtte), s amelyből egész évben élünk (utána)?

Az emberi-erkölcsi oldaláról talán nem szükséges több magyarázat a bevezetőben foglaltaknál. Tudományos-szakmai szempontból közelítve a választ talán az eddigiekénél is változatosabb, színesebb a kép, hiszen a magyar nyelv-művelés távlatait átfogó tudós előadástól a lokálpatriotizmus fűtötte ismertetőig széles a paletta. Ízlelgettük a programfüzet nyújtotta kínálatot, de nem jelezheti a legrészletesebb ismertető sem a megvalósuló tervek légkörét, hangulatát, azt a pluszt, amit az előadóval együtt gondolkodó, minden újra, értékre, szépre éhes és fogékony hallgatóság közösen teremtett meg. A szoros vett szakmai előadások tovább erősítették, mélyítették hitünket, elkötelezettségünket anyanyelvünk ápolásának, védelmének szükségességében. Erről szót *Szathmári István* lebilincselő gazdagságú, élvezetes előadása, ennek az ügynek szolgálatában sorolta *Wacha Imre* a kiejtési babonákat, s szövegelemzéseiben, mondatjelölési és -értelmezési gyakorlataiban e gondolatot sugározta *Deme László*, mozgalmunk vezéralakja. Ugyanakkor módunk volt rá, hogy megismerjük a „netnyelv” sajátosságait is *Tasnádiné Rónaky Edit* lendületes előadásában.

Hihetetlen szerénységével és tiszteletre méltó tudós elmélyültségével tűnt ki az előadók sorából *Tokajiné Szabó Ildikó*, aki a kun jövővényszavakról tartott előadást az első napon. Maradt „csemege” az utolsó, teljes napra is: *Szikszainé Nagy Irma* szövegelemzése *Márai Sándor* Füves könyvéből; ez az előadás egyszerre volt átfogó és részletező.

S mind a többiek, akik helytörténeti kötődésű, rövidebb-hosszabb előadásukkal újra és újra bizonyították: szeretik és ismerik szűkebb pátriájukat, büszkéek őseikre, s a jelenben is megtalálják a hagyományok folytatásának módjait. *Körmendi Lajos*, *Tóth Albert*, *Bartha Júlia*, *Nagy-Molnár Miklós*, *Rideg István* szereplését, valamint a vendéglátó iskoláról, a könyvtár ritkaságairól szóló ismertető előadóit kell itt megemlítenünk.

A nap kezdetén, olykor a végén a mondатеlemzések kezdőknek és haladóknak *Kerekes Barnabással* kedvenc foglalatosságunk maradt annyi év után is! A Duna Televízió Nyelvőrjének munkatársai ebben az évben még több programunkon elkísértek, sőt *Forgács Róbert* vezetésével csapatvetélkedőre is sor került.

A felsorolás nem lehet teljes, csak érintheti mindazt a gazdagságot, amivel gyarapodhattunk. Köszönet érte mindannyiunk nevében Karcag város polgármesterének, a Gábor Áron Gimnázium igazgatójának és tantestületének, a támogatóknak. Igazi, szívélyes vendéglátásban volt részünk, melynek lelkét, irányát, hangulatát a legnagyobb mértékben talán *Selmeczi Edit* varázsos egyéniségének köszönhetjük, aki hat gyermeke mellett ötvennégy felnőttet is tudott gondozni, fáradhatatlan figyelemmel és töretlen kedéllyel, tapintatosan, mégis határozottan vezetni. Hálás köszönet neki és közvetlen segítőinek, *Nagy Sándornénak* és *Halász Blankának*!

Papp Sándorné

Kazinczy-érmesek, 2002.

Gimnáziumi tanulók:

Bálint Adrienn (III. Béla Gimn., Baja), *Bárany Réka* (Kazinczy Ferenc Gimn., Győr), *Deák Vera* (Garay János Gimn., Szekszárd), *Hódi Viktória* (Radnóti Miklós Gimn., Szeged), *Horváth Péter* (Nagy László Gimn., Komló), *Kéri István* (Veres Pálné Gimn., Budapest), *Kovács Anita* (Bocskay István Gimn., Hajdúböszörmény), *Major István* (Fazekas Mihály Gyak. Gimn., Budapest), *Malatinszky Dávid* (Széchenyi István Gimn., Dunaujváros), *Nagy Marianna* (Krúdy Gyula Gimn., Nyíregyháza), *Nyíri Dóra* (Kner Imre Gimn., Gyomaendrőd), *Pereczs Nikolett* (Tóparti Gimn., Székesfehérvár), *Szabari Margit* (Varga Katalin Gimn., Szolnok), *Szikrai Titanilla* (Eötvös József Gimn., Tata), *Tóth Nóra* (Bolyai János Gimn., Salgótarján).

Szakképző iskolai tanulók:

Balla Csenge Mikolt (Vásárhelyi Pál Ker. Szki., Budapest), *Huboda Lilla* (II. Rákóczi Ferenc Közg. Szki., Budapest), *Király József Ödön* (Gábor Dénes Gimn., Műszaki Szki., Szeged), *Kis Ildikó* (I. István Ker. Szki., Székesfehérvár), *Knapiczius János* (Táncsics Mihály Közg. Szki., Salgótarján), *Mátész Éva* (Richter

János Zeneműv. Szki., Győr), *Mezei Melinda* (Klapka György Szki., Jászberény), *Mórocz Adrienn* (Műv. Szki., Pécs), *Nagy Zsuzsanna* (Széchenyi István Közg. és Inform. Szki., Komárom), *Páll Levente* (Műv. Szki., Szombathely), *Pócsik Attila* (Wigner Jenő Műszerip. és Inform. Középisk., Eger), *Stefán Krisztina* (Bocskay István Gimn. és Közg. Szki., Szerencs), *Strabek Péter* (Baross Gábor Közl. Szki., Miskolc), *Szelier Ágnes* (Műv. Szki., Pécs), *Vörös Balázs* (Puskás Tivadar Távközl. Techn., Budapest).

Határon túli középiskolai tanulók:

Beretka Katinka (Gimn., Topolya), *Katona Gergely* (Református Liceum, Nagydobrony), *Szöcs Borbála* (Mikes Kelemen Gimn., Sepsiszentgyörgy), *Tompa Eszter* (Bolyai Farkas Gimn., Marosvásárhely), *Varga Borbála* (Római Kat. Gimn., Kolozsvár).

A szövetségi mellékletet *Kerekes Barnabás* szerkesztette.